

Literaresch Adaptatioune fir den Theater

En Interview mam Ian De Toffoli

De Ian De Toffoli ass Auteur, Kritiker, Literaturwëssenschaftler an Editeur. Seng Wierker sinn haaptsächlech op Franséisch, mee och emol op Lëtzebuergesch, Englesch oder anere Sproochen. Nieft Kuerzgeschichten, Romaner an Theaterstécker schreift hien och Adaptatioune vu klassesche Stécker, wéi zum Beispill dem Tschechow seng *Dräi Schwëstere* oder d'Märche *Rumpelstilzchen*, déi hien dann an en zäitgenëssesche Kontext setzt. An engem kuerzen Interview geet hien op d'thema vun den Adaptatioune vu literaresche Wierker fir den Theater an.

©Alain Rischard (Fotograf)

1. Liest fir d'éischt d'Synopsis vun den zwee Stécker *Dräi Schwëstere* a *Rumpelstilzchen*, iwwert déi de Ian De Toffoli am Interview schwätzt.

Dem Anton Tschechow säi Stéck *Dräi Schwëstere* zielt d'Geschicht vun de Geschwëster Prosorow, dem Olga, dem Irina an dem Mascha, déi vun engem bessere Liewen dreemen, mee et net fäerdebréngen, sech selwer aus hirer Onloscht a Liewensmiddegkeet erauszerappen. Deen Zoustand – sou ass d'Stéck oft interpretéiert ginn – steet paradigmatesch fir den Zoustand vu Middegkeet vun der deemoleger russescher Intelligenzia, um Ufank vum 20. Joerhonnert, kuerz virun der Revolutioun. Well obwuel déi dräi Schwëstere gebilt sinn an aus enger gudder Famill kommen, där et un näischt feelt, komme si net aus engem festgefruerene „Waarden op eppes Besseres“ eraus.

Den Tschechow huet an sengem Stéck e Portrait vun enger paralysierter Gesellschaftsschicht gezechent, déi, obwuel se a materieller Sécherheet ass, net nëmmen onfäeg ass, sech selwer ze verwierklechen, mee och onfäeg, der Gesellschaft an iergendenger Form nätzlech ze sinn oder nei Impulser ze ginn.

©Pitt Simon (Fotograf) / Kasemattentheater

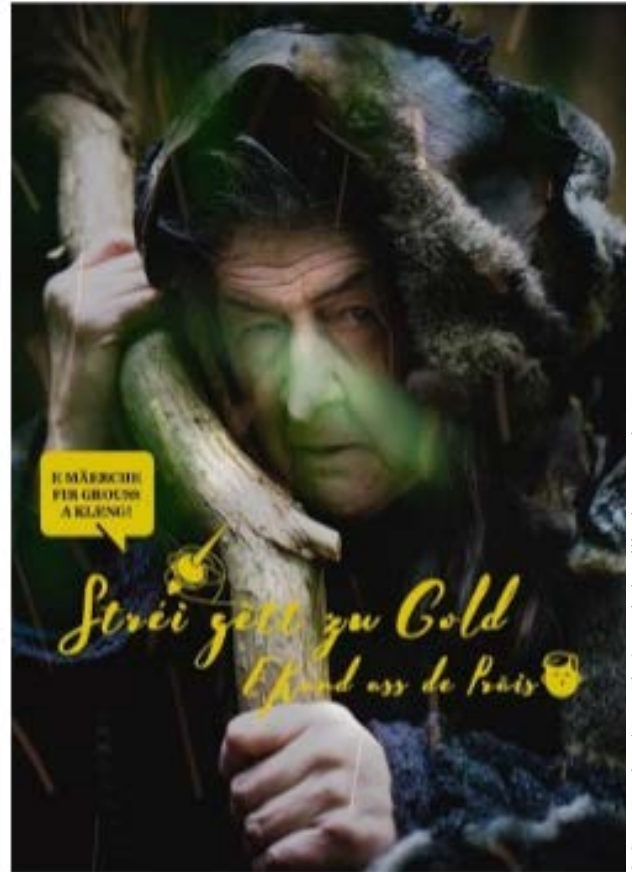
Quell: Gekierzt an ugepasst Versioun vum Originaltext op der Säit vum Kasemattentheater <https://www.kasemattentheater.lu/online/www/content/archive/programm/DEU/2491.html>

Am Märche *Rumpelstilzchen* vun de Gebrüder Grimm geet et ëm e Mëller, seng Duechter, e Kinnek an de Rumpelstilzchen. De Mëller hat beim Kinnek getéint, datt seng Duechter aus Stréi Gold kéint spannen. Dat wollt de Kinnek gesinn, hien huet d'Meedchen agespaart a vun him verlaangt, iwwe Nuecht eng ganz Kummer voll Stréi a Gold ze verwandelen, soss misst hatt stierwen. Hatt konnt dat awer net a war ganz verzweifelt. An der Nuecht koum dunn e Männchen bei hatt eran, deen him hëllef konnt. Hatt huet him seng Kette ginn an hien huet d'Stréi all zu Gold gesponnen. De Kinnek war begeeschtert an huet verlaangt, datt d'Meedchen eng weider Nuecht misst Stréi zu Gold spannen. Déi zweet Nuecht krut de Männchen der Mëllersduechter hire gëllene Rank. Ma de Kinnek war gierig an hat ëmmer nach net genuch. Fir déi drëtt Nuecht huet en dem Meedche versprach, hatt ze bestueden, wann hatt och déi Nuecht d'Stréi géif zu Gold spannen. Alt erëm ass de Männchen him zu Hëllef komm, a well hatt him näischt méi konnt ginn, huet hatt him säin éischt Kand versprach.

D'Stréi war all bis moies zu Gold ginn an d'Mëllersduechter ass Kinnigin ginn. No engem Joer gouf hiert éischt Kand gebuer. Et huet net laang gedauert, an de Männchen ass opgedaucht, fir der Kinnigin hiert Versprieche anzélisen. Déi wollt awer näischt méi dovu wëssen. Si huet gejëimert a gebiedelt, fir hiert Kand däerfen ze behalen. De Männchen hat Matleed mat hir, an hie sot, wa si bannent dräi Deeg erausfanne géif, wéi hien heescht, da kéint si hiert Kand behalen. Si huet ee Buet erausgeschéckt, fir erauszefannen, wien dee Männchen ass a wéi hien heescht. No zwee Deeg ouni Erfolleg konnt de Buet hir den drëttan Dag erzielen, hien hätt e Männchen am Bësch gesinn, dee ronderëm e Feier gedantz wier a gesongen hätt:

„Et weess kee Mënsch am ganze Land, datt ech Rumpelstilzche gi genannt.“

Wéi de Männchen nom drëttan Dag nees bei d'Kinnigin koum, huet si him deen Numm genannt. Dorpshin huet hie sech vu Roserei selwer an zwou Hallschente gerappt.

© Sven Becker / Les Théâtres de la Ville de Luxembourg

En Interview mam Ian De Toffoli.

2. Liest déi véier Froen, déi de Ian De Toffoli am Interview gestallt kritt huet, a lauschtert déi véier Deeler vum Interview zweemol. Notéiert déi wichtegst Informatiounen aus den Äntwerten.

Fro 1: Wat fir eng Roll spillt fir hien d'Sprooch a senge Stécker? Wéi decidéiert hien, a wat fir enger Sprooch hie bestëmmt Stécker schreift?

.....

.....

.....

.....

Fro 2: Wat stécht hannert der Iddi, sou Klassiker wéi *Dräi Schwëstere* oder *Rumpelstilzchen* op Lëtzebuergesch ze iwwersetzen an opzeféieren?

.....

.....

.....

.....

Fro 3: Wat sinn d'Schwieregkeete vun esou Iwwersetzungen? Et si jo net just Iwwersetzungen, mee Adaptatiounen. A wat fir enge Punkte bleift hien dem Original trei a wou ännert oder adaptéiert hien?

.....

.....

.....

.....

Fro 4: Mécht hien och reng Iwwersetzungen, ouni Adaptatiounen?

.....

.....

.....

.....

3. *Lauschtert elo den Interview nach eng Kéier ganz. Completéiert Är Notizen. Schafft duerno zu zwee a vergläicht Är Stéchwieder an Notizen.*

4. *Maacht e Resumé vun den Haaptiddien an Aussoen aus dem Interview. Orientéiert Iech dofir un dëse Sazufäng a completéiert se unhand vun Äre gemeinsamen Notizen. Schafft zu zwee.*

Am Interview mam Ian De Toffoli geet et haaptsächlech ëm ...

Hien erkläert, datt ...

Wat d'Zil vun esou Adaptatiounen ass, weist hien um Beispill vun ...

Hie weist drop hin, datt eng Schwiereregkeet kann dora bestoen, datt ...

Zum Schluss betount hien, datt ...

2. Liest déi véier Froen, déi de Ian De Toffoli am Interview gestallt kritt huet, a lauschtert déi véier Deeler vum Interview zweemol. Notéiert déi wichtegst Informatiounen aus den Äntwerten.

Fro 1: Wat fir eng Roll spillt fir hien d'Sprooch a senge Stécker? Wéi decidéiert hien, a wat fir enger Sprooch hie bestëmmt Stécker schreift?

- de Public (bei Schoukanner aus lëtzebuergesche Schoule muss et z. B. op Lëtzebuergesch sinn)
- den Uert, wou d'Stéck spillt (wann et zu Lëtzebuerg spillt: entweder op Lëtzebuergesch oder an enger anerer Landessprooch oder an all de Sproochen, fir d'Méisproochegkeet ze reflektéieren)
- Bei engem Opdrag huet hie kee Choix a muss sech un d'Sprooch halen, déi gefrot ass.

Fro 2: Wat stécht hannert der Iddi, sou Klassiker wéi *Dräi Schwëstere* oder *Rumpelstilzchen* op Lëtzebuergesch ze iwwersetzen an opzeféieren?

- Hie mécht eng Transpositioun vun där Aktioun, déi an deene Stécker geschitt, an en haitege Kontext.
- Hien ännert de Kontext, d'Zäit, d'Stéck gëtt moderniséiert, an awer bleiwen d'Personnagen an hir Wënsch prinzipiell déi selwecht.

Fro 3: Wat sinn d'Schwieregkeete vun esou Iwwersetzungen? Et si jo net just Iwwersetzungen, mee Adaptatiounen. A wat fir enge Punkte bleift hien dem Original trei a wou ännert oder adaptéiert hien?

- Wann den Originaltext ganz kuerz ass, muss hien en ausbauen an d'Personnagen developpéieren.
- Hien hëlt déi selwecht Personnagen, mee setzt se an eng aner Zäit, a méi e moderne Kontext.

Fro 4: Mécht hien och reng Iwwersetzungen, ouni Adaptatiounen?

- Hie géing gär antik griichesch oder réimesch Texter op Franséisch iwwersetzen. Hie wëll eng méi lieweg, méi sprëtzege, manner rigid Iwwersetzung maachen.

4. *Maacht e Resumé vun den Haaptiddien an Aussoen aus dem Interview. Orientéiert Iech dofir un dëse Sazufäng a completéiert se unhand vun Äre gemeinsamen Notizen. Schafft zu zwee.*

Am Interview mam Ian De Toffoli geet et haaptsächlech ëm Adaptatioune vu klassesche Stécker (Dramen, Mäercher) an ëm wicteg Aspekter, déi domat verbonne sinn, wéi zum Beispill de Choix vun der Sprooch.

De Ian De Toffoli erkläert, datt de Choix vun der Sprooch dacks vum Genre a vum Zilpublikum ofhänkt. Wann et e Märche fir Lëtzebuenger Schoulkanner ass, schreift hien op Lëtzebuergesch, wann et en Theaterstéck fir e erwuessene Public ass, hänkt d'Sprooch vun der Plaz of, wou d'Stéck spillt. Heiansdo kritt hien och en Optrag a muss sech un d'Sprooch halen, déi am Optrag gefrot ass.

Wat d'Zil vun esou Adaptatiounen ass, weist hie virun allem um Beispill vun Dräi Schwëstere. Et geet drëm, dee klasseschen Text an eis Zäit ze setzen, hien nennt dat Transpositioun vun enger Situatioun an eng aner Zäit. Domat moderniséiert hien den Text och a passt en eiser Zäit un.

Hie weist drop hin, datt eng Schwieregkeet kann dora bestoen, datt den Originaltext wéi beim Märche Rumpelstilzchen zum Beispill ganz kuerz ass. Den Auteur vun der Adaptatioun muss dann d'Handlung ausbauen, d'Personnagen entwéckelen, fir datt herno e méi laangen Text entsteet. Bei aneren Adaptatiounen, wéi zum Beispill Dräi Schwëstere, geet et drëm, d'Personnagen an en aneren, méi moderne Kontext ze setzen, ouni awer d'Charakteristike vun de Figuren ze veränneren.

Zum Schluss betount de Ian De Toffoli, datt hien och ganz gär géif reng Iwwersetzunge maachen, an zwar vun antike griicheschen oder réimeschen Texter, fir sou Texter mat méi enger moderner Sprooch nees méi lieweg ze maachen. Sou Iwwersetzunge géif hien dann awer an d'Franséisch maachen.